

شکاف نسل ها

حسین ربیعی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عناوین	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول مبانی نظری و سوابق مطالعاتی	۵
معنا و مفهوم شکاف نسل	۵
اهمیت مفهوم نسل	۶
تعارض نسلی	۷
شکاف نسلی	۸
دیدگاه‌های تئوریک شکاف نسلی	۹
تئوری عدم شکاف	۹
دیدگاه پیوستگی و تفاسیل گرانشی	۱۰
شکاف نسلی در رویکرد های سرن جامعه شناختی	۱۰
رسانه‌ها، تغییر ارزش‌های سنتی و شکاف نسلی	۱۱
بررسی نظریه ها	۱۷
نظرات ابن خلدون	۱۷
نظرات بنگستون	۱۹
نظرات اینگهارت	۱۹
نظرات مارگارت مید	۲۰
نظریات بوردیو	۲۲
نظرات کارل مانهایم	۲۳
و هبافت تضادگرایی، ساختار، شکاف نسلی	۲۵

۲۷..... رهیافت رویکردی شکاف نسلی

۲۸..... سوابق پژوهشی

۳۷..... فصل دوم: تجزیه و تحلیل آماری داده ها

۳۹..... الف) آمار توصیفی مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی گروه نمونه

۴۳..... ب) تجزیه و تحلیل سؤالات

سؤال اول: آیا در نگرش و گرایش نسل اول و دوم انقلاب در بعد سیاسی

۴۳..... اسلام وجود دارد؟

مؤلفه اول: تا چه اندازه توانسته ایم در ایجاد نظم و اعتماد و امیدواری به یک

۴۳..... آینده ای بهتر موانع عمل نماییم؟

مؤلفه دوم: تا چه اندازه توانسته ایم عدالت، انصاف و برادری و برابری را در

۴۵..... جامعه ایران بعد از اسلام برقرار نماییم؟

مؤلفه سوم: تا چه میزان از نوع زندگی خود و دیگران در جامعه احساس

۴۶..... رضایت، خوشبختی و سعادت می کنید؟

۴۷..... آزمون معناداری بین مؤلفه های سؤال اول مربوط به بعد سیاسی با متغیر سن

سؤال دوم: آیا در نگرش و گرایش نسل اول و دوم انقلاب نسبت به بعد فرهنگ

۵۲..... اختلاف وجود دارد؟

مؤلفه اول: اعتقاد به اجباری بودن نوع پوشش اسلامی و رعایت سایر احکام

۵۳..... اسلامی برای همگان

۵۴..... مؤلفه دوم: اعتقاد به جامعه ای سالم و پیشرو احکام دینی

۵۵..... مؤلفه سوم: مسافرت های اروپایی و استفاده از آتن های ماهواره ای

- سؤال سوم: آیا در نگرش و گرایش نسل اول و دوم انقلاب به بعد اقتصادی و شغلی شکاف وجود دارد؟ ۶۰
- مؤلفه اول: داشتن سرمایه متضمن خوشبختی است. ۶۰
- مؤلفه دوم: دغدغه درآمد زایی مهمتر از دغدغه های دینی است. ۶۲
- مؤلفه سوم: درآمدهای انسان بدون پرداخت وجوهات ۶۳
- مؤلفه چهارم: رضایت از عملکرد نظام سیاسی در بعد اقتصادی ۶۴
- نتیجه گیری ۷۰
- تحلیل و تفسیر یافته ها بر اساس مکتب کارکردگرا ۷۳
- منابع ۸۲

مقدمه

در فرهنگ نامه آکسفورد، شکاف نسلی به معنای اختلاف در نگرش یا رفتار جوانان و افراد سالمند آمده است (معدفر، ۱۳۷۸: ۵۶) به تعبیر دیگر شکاف نسل‌ها، فاصله تولد والدین با تولد فرزندان است که معمولاً سی سال در نظر گرفته می‌شود (آقابخشی، ۱۳۷۸: ۲۶۷) شکاف نسلی با شاخص قرار دادن زمان معنا می‌یابد. در واقع شاخص زمان فرصتی را فراهم می‌کند که دگرگونی ارزش‌ها و هنجارها در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ظهور کرده و مورد سنجش و باوری قرار گیرد و از تحولاتی که در نگرش ارزش‌ها و هنجارهای در نسل بوجود می‌آید، شکاف نسلی معنا می‌یابد. با معانی و مفاهیمی که از نسل استفاده می‌توان نسل کنونی جامعه ایران را که در حدود ۱۷ الی ۲۵ سال سن دارند با نسل قبلی که حداقل ۲۶ سال به بالا سن دارند از نظر ارزش‌های دینی و فرهنگی در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی مورد مقایسه قرار داد. هر یک از این دوره‌ها حامل ارزش، نگرش‌ها و گرایش‌های خاصی است که متناسب با خواست‌ها و انتظارات نسلی بوده که در آن دوران می‌زیسته است.

بنابر آنچه گذشت موضوع شکاف نسلی را در جغرافیای سیاسی استان گلستان به دلیل برخورداری از تنوع قومی و مذهبی در بین جوانان ۱۷ الی ۳۳ سال می‌تواند به عنوان یک مساله سیاسی با تاکید بر نگرش و ارزش‌های دینی و ملی در ابعاد سیاسی مد نظر قرار گیرد. در نتیجه در اینجا این سؤال مطرح می‌شود که:

آیا بین نسل حاضر با نسل گذشته در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی شکافی وجود دارد؟ و اگر وجود دارد به ترتیب اهمیت در کدامیک از ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی بیشتر است؟

در صورت عدم توجه به مسایل و تنگنایهای موجود در ارتباط بین نسلی و بالاخص در جامعه دانشگاهی ایران امروز، بحرانهای موضعی آن که به شهره‌های مختلف در زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بروز کرده و ی‌کنا با یکدیگر پیوند خورده و نهایتاً به بحرانی عمومی تبدیل می‌گردد. زیرا بررسی تاریخ معاصر نشان می‌دهد جامعه ایران از زمان قاجاریه با حرکتی بطئی به سوی جدود و مدرنیسم گام برداشت. در زمان رضا شاه فرآیند تحول از سرعتی فزاینده برخوردار شد به طوری که پس از پایان نیمه اول قرن چهاردهم هجری شمسی (۱۳۵۷-۱۳۰۰) تحولات به سوی یک انقلاب اجتماعی و سیاسی با رویکرد دینی انجام

نتیجه تغییرات و تحولاتی که در جامعه بین نسل‌ها ایجاد می‌شود که از آن به شکاف نسل تعبیر می‌گردد گاه ناشی از انزایشه‌های نویی است که نسل‌های جوان با آشنا شدن از آنها، هر دم بر سرره طلاعات و دانش‌شان افزوده می‌شود و آنان را با تعارضاتی مواجه می‌کند، گاه نیز این موضوع به لحاظ خصلت جهانی ارتباطات است که نسل حاضر با سرعتی فزاینده از نسل‌های پیشین خود سبقت می‌گیرد و با نسل‌هایی که نمی‌توانند سرعت حرکت خویش را با تحولات جدید منطبق سازند دائماً فاصله بیشتری پیدا می‌کند. در مسیر تاریخ، همواره تفاوت سنی بین انسان‌ها موجب بروز جدائی، عدم تفاهم

و حتی نافرمانی شده است و تمایز نسلی امری معمول است، زیرا در هر نسل ارزش‌هایی خاص مورد توجه قرار می‌گیرد که با سنن بزرگسالان همان جامعه تفاوت دارد.

اهمیت و ضرورت نوشتن اثر با این موضوع اولاً به بررسی و سنجش میزان این شکاف‌ها اختصاص دارد تا مستقل اجتماعی ایران شناخته شود. ثانیاً به لحاظ کاربردی راهکارهای موثر بر آن شناسایی شود و هدف از آن شناخت و رد و میزان شکاف نگرشی بین نسل اول و دوم انقلاب مردم استان گلستان در ابعاد بیاسی اقتصادی و فرهنگی است که هر کدام از ابعاد به طور جداگانه مورد بررسی قرار می‌گیرد. نوع تحقیق توصیفی است و به لحاظ روش شناسی از نوع پیمایشی است. بنابر این اطلاعات جمع‌آوری شده از افراد گروه دو نسل، بدون هرگونه دخل و تصرف، دسته‌بندی شده و رابطه بین آنها بررسی و به توصیف و تحلیل شکاف بین آنها با انجام موجود پرداخته می‌شود. جامعه آماری را دو گروه جمعیتی شهر گرگان تشکیل می‌دهند. گروه اول دارای سنین ۱۸ الی ۳۳ سال و گروه دوم دارای ۳۴ الی ۵۰ سال و بیشتر سن هستند. برآورد شده که جمعیت گروه‌های آزمودنی در حدود ۵۰ نفر است. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۳ نفر برآورد گردیده به‌ترجیح به آنکه این احتمال وجود داشت که گروه‌های آزمودنی ممکن است دیدگاه‌های گسترده‌تری نسبت به موضوع نگرش و گرایش نداشته باشند و یا پیش‌بینی شد که ممکن است بعضی از آزمودنی‌ها پرسشنامه ناقص، مخدوش و یا اصلاً آن را تکمیل یا تحویل ندهند و این امر موجب کاهش تعداد پرسشنامه از حد نصاب شده و

در نتیجه موجب کاهش تعمیم‌پذیری یافته‌ها گردد از این رو با اندکی افزایش بر حجم گروه نمونه، در مجموع ۴۲۴ فقره پرسشنامه در بین این گروه نمونه توزیع و پس از تکمیل جمع‌آوری شده است.

متغیرهای سن، جنس، تحصیلات، محل سکونت، قومیت، سیاست، فرهنگ، اقتصاد و اجتماع و نگرش، گرایش و شکاف در این تحقیق از طریق پرسشنامه تنظیم شده مورد پرسش قرار گرفتند با توجه به اینکه سؤال‌های مطروحه هدف تحقق را ارزیابی می‌کنند در نتیجه پرسشنامه دارای روایی است. برای تعیین پایایی سؤالات مطروحه در این پرسشنامه از فرمول آلفای کرانباخ بهره‌گیری شد. رزش محاسبه شده با آلفای کرانباخ برابر با ۰/۸۷ است که بیانگر پایایی بالای پرسش‌های مطروحه در پرسشنامه است.